

Kreft med spredning

Spørsmål: Ved noen krefttyper har man gode sjanser for å bli helbredet for resten av livet. Men med en gang spredning inntreffer ligger man mye dårligere an. Hva skyldes det? Er svulst nummer 2 eller 3 vanskeligere å behandle enn primærsvulsten?

Svar: Kreftceller vokser ukontrollert av ulike årsaker.

- De styrer sin egen produksjonshastighet og –varighet og respekterer ikke normale cellers regler for vekstkontroll.
- Bremsemekanismene som hindrer ukontrollert cellevekst, invasjon av andre organer og -spredning er ødelagt.
- Kreftcellene har utviklet metoder for å unngå mange av våpnene som immunforsvaret benytter for å utrydde skadelige celler.

Hvis kreftcellene er i en tidlig fase av sykdommen og er begrenset til et område, er muligheten for helbredende behandling størst. Grunnen er at det er lettere å fjerne en enkelt svulst på et sted av kroppen enn å fjerne en rekke svulster i mange ulike organer. Når en svulst har spredd seg, er det ofte også mange ørsmå svulster i for eksempel lunger, lever, hjernen og skjelettet som man ikke ser og derfor vanskelig kan utrydde med operasjon eller stråling. Cellegifter kan ha god effekt, men ulempen er da at man som regel må utsette hele kroppen for cellegiften, ikke bare de syke cellene. En annen utfordring når celler har spredd seg er at de samtidig vanligvis har blitt mer aggressive og flinkere til å forsvare seg mot angrep fra immunceller, cellegifter og stråler. Vi sier at kreftcellene er blitt resistente.

I kampen mot kreftsykdommer har man de senere årene fått et nytt verktøy. Kreftvaksiner virker ved å stimulere immunforsvaret til å reagere kraftigere mot kreftceller og overvinne de hindringene kreftcellene bruker for å beskytte seg mot immuncellene. Noen av vaksinene er spesialtilpasset kreftcellene hos den enkelte pasient, mens andre virker mot en bestemt type kreft hos flere pasienter. Det arbeides også med å utvikle vaksiner som skal kunne virke mot mange ulike kreftsykdommer.